

NOVE ARHEOLOŠKE NAJDBE V JAMAH NA NOTRANJSKEM

FRANCE LEBEN

Pivška kotlina je del razsežnega kraškega področja; na njenem robu je nanizana vrsta jam, ki kažejo vidne sledove, da je nekdanj v njih prebival človek. Paleolitske najdbe v Postojnski jami, Otoški jami, Betalovem spodmolu, Parski golobini¹ in Zupanovem spodmolu (najdbe iz zadnjega niso objavljene) dokazujejo, da so bile jame tod okoli naseljene že v pleistocenu. Tudi najdbe iz kasnejših dob v Betalovem spodmolu (niso objavljene) in v Predjami² kažejo, da je človek ti jami obiskoval ali celo v nji prebival vse od mlajše kamene dobe tja v pozni srednji vek. S tega gledišča so jame ob robu Pivške kotline vredne še podrobnejših raziskovanj, od katerih je pričakovati še dokaj pozitivnih rezultatov.

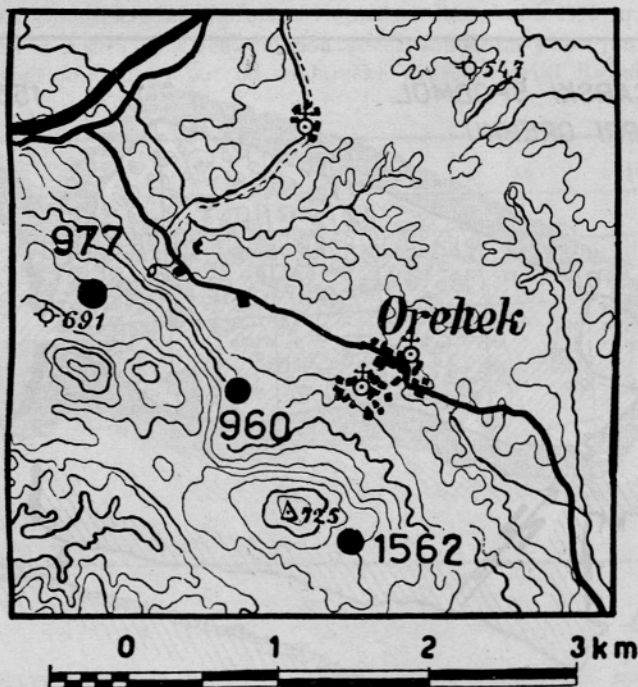
Vse to je dalo pobudo za arheološka izkopavanja v jamah na jugozahodnem robu današnje Pivške ali Postojnske kotline. Od 24. julija do 5. avgusta 1956 so bila opravljena sondiranja v Ovčarskem spodmolu, Žegnani jami in Brlovki ali Brlovi jami. Vse tri jame so na gozdnatem pobočju Loze nad Orehkom (slika 1), ki loči Orehovško polje od Sajevskega polja. Izkopavanja je vodil Inštitut za raziskovanje krasa SAZU v Postojni z denarnimi sredstvi, ki jih je dala na razpolago Sekcija za arheologijo SAZU. Sodelovali so študentje arheološkega seminarja in geologije ljubljanske univerze.

Kat. št. 1562. Ovčarski spodmol (slika 2). Lega: 1000 m 190° S od cerkve v Orehku in 475 m 115° ESE od vrha Varde (kota 725 m). Višina vhoda 660 m n. m. Dolžina 28 m. Gornjekredni kaprotinski apnenci. Raziskano 1956 in 1957.

¹ Brodar S.: Paleolitski sledovi v Postojnski jami (Razprave SAZU, I, Ljubljana 1951, 243). Palaeolithic Traces in the Postojna Cavern (Bulletin scientifique, Tome I, No. 1, 29, Ljubljana 1953). Otoška jama, paleolitska postaja (Razprave SAZU, I, 203, Ljubljana 1951). The Otok Cavern — a Palaeolithic station (Bulletin scientifique, Tome I, No. 1, 28, Ljubljana 1953). Betalov spodmol — ponovno zatčišče ledenodobnega človeka (Proteus XI, 1948/49, 97). Iz Betalovega spodmola pri Postojni (Varstvo spomenikov II, 1949, 3—4, 118). Lep primer paleolitskega rezila (Proteus XII, 1949/50, 90). — Anelli F.: Ricerche paleontologiche nella Grotta Betal presso Postumia (Atti del I. congresso speleologico nazionale, Trieste 1955, 250). — Brodar M.: Izkopavanja v Parski golobini (Arheološki vestnik V/1, 1954, 92). — Brodar S.: Prispevek k stratigrafiji kraških jam Pivške kotline. Parska golobina (Geografski vestnik XXIV, 1952, 43). Paleolitik na Krasu (Prvi jugosl. speleol. kongres 1954, 79, Ljubljana 1955). Prerez paleolitika na slovenskih tleh (Arheološki vestnik I/1—2, 1950, 5). — Leben F.: Kulturni ostanki davnih prebivalcev Pivške kotline (Turistični vestnik III, 1955, 318).

² Korošec J.: Arheološke ostaline v Predjami (Razprave SAZU, IV/1, Ljubljana 1956). Arheološke ostaline v jugoslovanskih jamah po paleolitski dobi (Prvi jugosl. speleol. kongres 1954, 87, Ljubljana 1955).

Vhod v jamo leži v plitki vrtači na robu pobočja, kjer se kraški plato pod Vardo prevesi v Pivško kotlino. Skozi dokaj majhno, do 2 m visoko vhodno odprtino pridemo v mogočno razširjeni jamski prostor, ki položno pada v notranjost. Kakih 18 metrov dolg nasipni stožec podornega kamenja nas privede končno do male zaravni, ki jo pokriva humus. Stene in strop so večinoma živoskalnati, le na koncu jame je del stene pokrit s sigo. Tu in tam opazimo na stenah tudi

Sl. 1

kotlice. Jama se končuje z 10 metrov visokim kaminom, ki je na nekaterih mestih zakapan. Jama je zelo suha in je nekdanji požiralnik, ki je odvajal vodo, pritekajočo s površja Varde. Kasneje se je jamski prostor preoblikoval s podori. Zadnje čase je jama služila okoličanom kot ovčja staja. Od tod je dobila tudi svoje ime.³

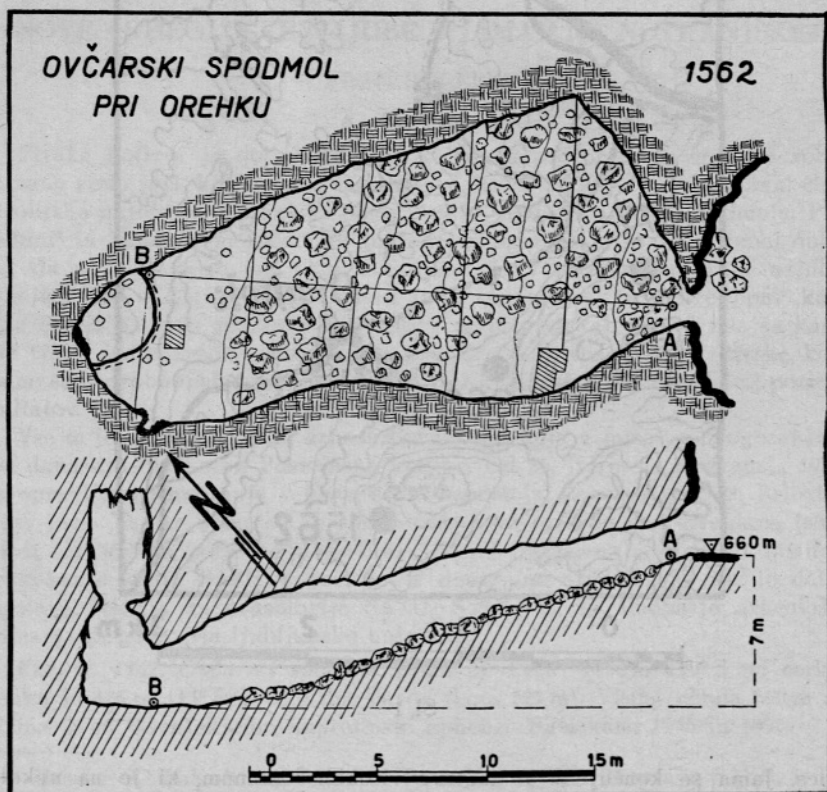
V jami sta bili izkopani dve sondi. Prva je skoraj na koncu jame, kjer je površina ravna in tudi ni več podornega kamenja. Pod vrhno ilovnato humozno plastjo so v globini 60 cm trčili na živoskalnato dno. Našli so le nekaj recentnih odlomljenih živalskih kosti.

Drugo sondo so izkopali nekaj metrov od vhoda ob levi jamski steni. Na tem mestu tudi ni podornega kamenja, ki drugod precej onemogoča izkop sond. Pojavljajo se tri plasti, ki si sledijo takole (slika 3):

³ Meritve in opis jam je dal na razpolago Janez Gantar, laborant Inštituta za raziskovanje krasa SAZU v Postojni. Na tem mestu se mu lepo zahvaljujem.

- A črna humozna plast, pomešana z organskimi ostanki in odpadki;
 B temnorjava humozna kulturna plast, pomešana s skalovljem;
 C rumenorjava gruščnata plast;
 D siga.

V kulturni plasti B, ki je do 50 cm debela, so našli na nekaj fragmentov predzgodovinske keramike ter odlomljeno in poškodovano živalsko kost, ki se ne dá natančneje opredeliti. Keramika pa kaže sledeče oblike:

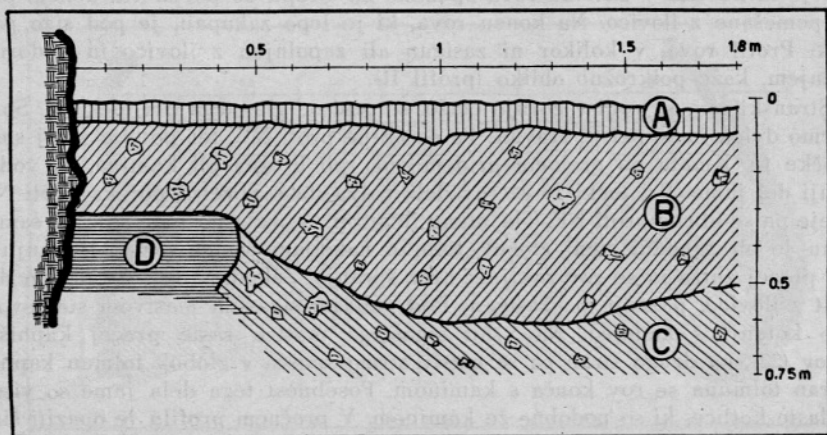
Sl. 2

1. Fragment rjavosive posode iz gline, pomešane s peskom. Zunanja površina je nekoliko glajena in ima sledove ravnih vrezov. Vel. $3,7 \times 3,6$ cm (Tab. I. sl. 1).
2. Fragment skoraj ravno odrezanega ustja posode iz rdečerjave gline. Vel. $3,5 \times 1,8$ cm (Tab. I. sl. 2).
3. Fragment rumenorjave posode iz gline, pomešane s peskom. Na zunanji površini so sledovi ornamenta v obliki ravnih vrezanih črt. Vel. $4,5 \times 3,9$ cm (Tab. I. sl. 3).
4. Trije fragmenti stene in dna posode iz temnosive dobro pečene, s peskom pomešane gline. Trebuh ostro prehaja v ravno dno. Vel. $3,6 \times 2,4$ cm; $3,5 \times 2,5$ cm; $3,5 \times 3,1$ cm (Tab. I. sl. 4, 5, 6).

Najdeni fragmenti keramike nimajo nobenih tipičnih oblik. Zato jih je težko časovno bližje opredeliti. Izdelava, oblika in način pečenja gline jo stavijo verjetno v eneolit ali bronasto dobo. Da bi pripadala mlajšim dobam, je pa skoraj izključeno. Na površini ob stenah jame je ležalo tudi precej večjih in manjših odlomkov pozne srednjeveške keramike.

*Kat. št. 960. Žegnana jama*⁴. Lega: 900 m 337° NW od vrha Varde (kota 725 m) in 1150 m 257° WSW od cerkve v Orehku. Višina vhoda 595 m n. m. Dolžina 452 m. Gornjekredni kaprotinski apnenci. Raziskano 1956 in 1957.

Jama leži v gozdu za Orehkom pod severozahodnim pobočjem Varde. Nedaleč proč vodi kolovozna pot od orehovške graščine proti Rakuliku. Po 9 m

Sl. 5

dolgem in 1,5 m globokem useku se pride v nizek vhodni del jame, ki pa se kmalu zviša. Rov poteka sprva proti NW, se po nekaj metrih obrne proti SW in kmalu preide spet v prvotno smer. Tla v sprednjem delu polagoma padajo, se pri točki 7 zravnavajo, po strmi 2 m visoki stopnji se zopet prevesijo in tako enakomerno padajo do točke 11. Tod se rovi dele.

Glavni rov se po nekaj metrih obrne proti jugu. Tla se polagoma dvigajo, nato pa prevesijo in enakomerno padajo do konca rova. Takoj v začetku (26) se odpira v stropu kamin, ki vodi v višje ležečo etažo. Za kaminom pridemo do kotanje, zadelane z ilovico, na kar rov zavija vedno bolj proti severu. Po blago padajočih tleh, ki jih izmenoma pokrivajo ponvice, podorni bloki in ilovica, pridemo do ozke špranje, koder je nadaljnje prodiranje nemogoče (36). Stene opisane rova 25—28—36 so večinoma zasigane. Tu in tam je videti kotlice.

⁴ Moser K.: Ausgrabungen in Nussdorfer Höhle und Gräberfeldes von Vermo in Istrien (Bericht der mat.-naturw. Cl. der k. Akademie der Wissenschaften, Wien 1884). Die Nussdorfer Grotte: Žegnana jama, nebst Bemerkungen über andere Grotten und Höhlen des Karstes (Mitth. der Section für Höhlenkunde, 1885, Nr. 3, 4). Der Karst und seine Höhlen, Triest 1899, 57, 80). — Bertarelli L. V.-Boegan E.: Duemilla grotte. Milano 1926; navaja na strani 528 pod kat. št. 986 Caverna di Orecca di Postumia (Seguena jama).

Profila IV in V nam kažeta značilno obliko dvojnih korit, povezanih z ozkim kanalom. Ozki kanal med zgornjim in spodnjim koritom se polagoma spušča paralelno s padcem jame. Tik pred koncem rova pa popolnoma izgine. Značilne za ta del jame so številne ponvice, ki so deloma suhe, deloma pa napolnjene z vodo. Od tega rova se pri točki 28 odvaja proti jugu strmo se dvigajoč stranski rov (28—50). Prvi del je pretežno podornega značaja. V zgornjem delu pa so tla lepo zasigana in pokrita s ponvicami. Končni del rova je zatrpan z ilovico. Rov ima v prečnem prerezu pri dnu trapezasto obliko, ki se preko majhne police proti vrhu v velikem razponu polkrožno konča (profil III).

Pri točki 25 se od glavnega rova proti NE odcepi strmo padajoč stranski rov (25—59). Visok je do 2 m in ne presega 4 m širine. Tla pokrivata podorno skalovje in ilovica. V začetku rova opazimo na stropu do pol metra debelo plast sige, pomešane z ilovico. Na koncu rova, ki je lepo zakapan, je pod sigo požiralnik. Profil rova, v kolikor ni zasigan ali zapolnjen z ilovico in podornim kamenjem, kaže polkrožno obliko (profil II).

Stranski rov, ki vodi v gornjo etažo, se cepi od glavnega pri točki 11. Sprva se strmo dviga in se pri 12 zravna. Tu se obrne proti NW ter poteka v tej smeri do točke 16. Kmalu po prelomu pridemo na rob brezna ali kamina, ki vodi v spodnji del jame. Pri točki 16 se rov deli v dva dela. Severni poteka proti NW, kasneje pa se obrne proti NE. Tla, stene in strop so pretežno zasigani. Na samem kolenu je ob zahodni steni globok tolmun nakapane vode. V nadaljevanju se strop precej zniža in se rov zaključi brez špranje. Zahodni rov je v prvem delu pokrit z ilovico, pozneje pa zasigan. Pod velikim sigastim masivom sta levo in desno kotanji s kapnico. Na vrhu sigastega masiva raste precej kapniških stebrov (22), na drugo stran pa se masiv strmo spušča v globok tolmun kapnice. Onstran tolmuna se rov konča s kaminom. Posebnost tega dela jame so visoke kupolaste kotlice, ki so podobne že kaminom. V prečnem profilu je opaziti širok spodnji del, proti stropu pa večinoma ozko korito. Celotni rov je pretežno bogato okrašen s kapniškimi tvorbami. Posebnost so heliktitom podobne kapniške oblike in obli stalaktiti. Heliktiti se tvorijo večinoma po strmo nagnjenih stenah v obliki srčastih izrastkov.

Žegnana jama je nekdanji požiralnik, ki je v svojem razvoju prešel več stopenj, preden je dobil današnjo obliko. Nedvomno so vsi rovi nekdam odvajali vodo. Prvotno je voda odtekala po rovih zgornje etaže skozi globoko kotanjo (med 22 in 25). Od kod pa je voda pritekala, je težko reči, ker se je dotični kanal verjetno v kasnejših dobah zasil. Precej pozno se je izoblikoval vhodni del jame z vso spodnjo etažo. Rov 50—28 pa je dovajal neko drugo vodo. Požiralnik na koncu rova 25—38—59 nam dokazuje, da je tu bila najbrž prav v zadnji fazi požiralniškega razvoja, odvodna cev vodá Žegnane jame. Jama je verjetno postala ob leziki, kajti o kakem prelomu v njej ni sledu.

Pred jamo je približno 9 m dolg jarek, ki je bil prekopan do skalnate osnove, to je 40 do 50 cm globoko. Tudi vhodni rov jame je prekopan 9 m v notranjost. Pri tem so naleteli na precej številno keramiko iz srednjega veka. Prekopane plasti so približno enako debele in kažejo pri 8. metru sledečo sliko (slika 4):

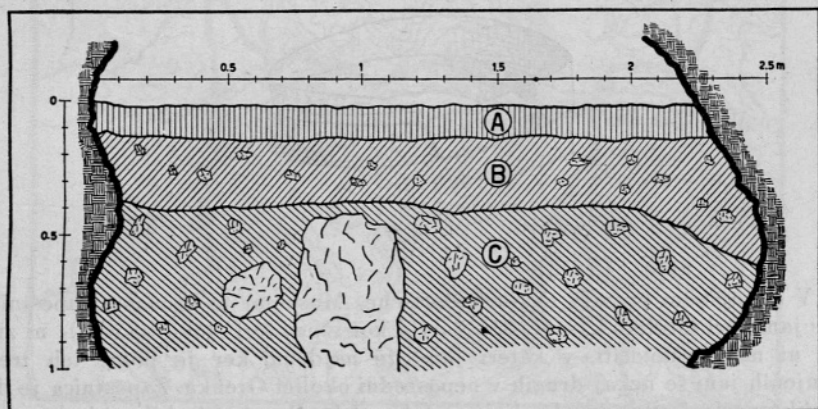
- A črna humozna plast z organskimi ostanki in srednjeveško keramiko;
- B rjava ilovnata, s peskom pomešana plast brez vsakršnih ostankov;
- C sivorjav grušč z večjimi podornimi skalami.

Keramika pripada dvema tipoma. Prvega predstavljajo fragmenti dobro pečenih posod. Stene so tanke, oblika pa močno profilirana. Površino navadno

krase kanelure, plastična rebra in podobno. Drugi tip je starejši. Oblika je preprosta, čeprav je tudi delana na vreteno. Stene posod so debelejše in porozne ter vedno brez ornamentike. Nedvomno gre tu za nadaljevanje rimske provincialne keramike. Na možnost predzgodovinskih najdb je kratko opozoril I. Gariboldi.⁵ Pri naših izkopavanjih pa nismo naleteli na nikakršne take sledove.

*Kat. št. 977. Brlovka.*⁶ Lega: 1900 m 272° W od cerkve v Orehku in 4950 m 180° S od cerkve v Brinjah. Višina vhoda 670 m n. m. Dolžina 112 m, globina 61 m. Gornjekredni kaprotinski apnenci. Raziskano 1956 in 1957.

Vhod v jamo se odpira na vrhu strmega pobočja Loze nad izvirom Karenšana. Skozi vhodno odprtino ovalne oblike pridemo po skoraj navpični stopnji na vrh nasipnega stožca. Smo v veliki podorni dvorani skoraj pravokotne oblike.

Sl. 4

Povsod pokrivajo tla veliki skalnati bloki, le pod vhomom leži nekaj listja in trhljih drevces. Dvorana leži v smeri NE—SW. V vzhodnem kotu se odpira v steni nizek rov, ki je po vsej dolžini zasigan. Na nekaj mestih so v njem kotlice nakapane vode. Ob severovzhodni steni je možen prehod ob blokii in steni nekaj deset metrov daleč. Na severnem koncu dvorane se odpira v tleh vhod v stranski rov, ki vodi preko 4 m globoke navpične stopnje sprva proti NW, kasneje pa proti N. Tla so pokrita s podornimi bloki, med K in L pa prehajajo v zasigana tla, iz katerih raste tu in tam kak kapnik. Skoraj 9 m globoko navpično stopnjo lahko obidemo po strmem zasiganem rovu do ozkega vhoda v zaključno dvorano. Stene so deloma zasigane, tla pa pokriva ilovica.

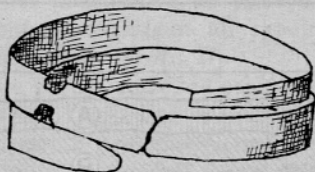
Jama je nastala ob dveh prelomih v smeri NE—SW in SE—NW. Ponikajoča voda Postojnskega jezera je ob njih verjetno izdolblja rove, ki so se kasneje preoblikovali s podori. Vendar je o takem postanku kaj težko govoriti, ker so

⁵ Gariboldi I.: *Catasto delle cività naturali sotterranee della Venezia Giulia*, Firenze 1926, pod št. 986 navaja *Caverna di Orechch* (Seguena jama).

⁶ Moser K.: *Die Eishöhlen des Tarnowaner und Birnbaumer Waldgebirges* (*Zeitschrift des D. und Ö. Alpenvereins*, 1889, XX, 365). *Der Karst und seine Höhlen*, Triest 1899, 41, 45). — Gratzky O.: *Die Höhlen und Grotten in Krain* (*Mitth. des Musealvereines für Krain, Laibach* 1897, X, H. 5, 143).

skoraj vsi sledovi erozije zabrisani. Le v zaključni dvorani je videti tu in tam kotlice in izjede, ki dajo slutiti, da je tod tekla nekdanj voda.

Prezgodovinske najdbe so ležale pod veliko podorno skalo v sredini glavne dvorane.⁷ Poleg so bile tudi kosti konja (*Equus caballus L.*) in sicer: desni femur, desna tibia, desni metacarpus, prva falanga desne sprednje noge, manjša in večja desna lopatica. Vse navedene kosti pripadajo šibkejšemu, le zadnja močnejšemu konju. Ostalih kosti (rebra, vretenca itd.) zaradi močne poškodovanosti in pomanjkanja komparativnega materiala ni mogoče natančneje določiti. Rečemo pa lahko, da so zastopane še druge živalske vrste, med njimi tudi ptice.⁸ Da bi bila še možna nadaljnja raziskovanja, je potrebno podorno skalovje razstreliti. Italijani so jama registrirali kot Grotta Berlouca pod kat. št. 3124, niso pa o njej ničesar objavili.

Sl. 5

V dunajskem muzeju (Naturhistorisches Museum) je bronasta zapestnica iz neke jame pri Orehku.⁹ Jasnejša lokacija kot »Nussdorf-Höhle (Krain)« ni znana. Zato ni možno določiti, v kateri jami je najdena, ker je poleg teh treh tu omenjenih jam še nekaj drugih v neposredni okolici Orehka. Zapestnica je danes nekoliko poškodovana in zlomljena na dva dela. Prvotno je bila spiralno zavita. En konec, ki se koničasto zožuje, je na koncu ravno odrezan, drugi konec pa se jezičasto zaključuje. Premer zapestnice je 4,1 cm. Širina bronaste pločevine je 0,55 cm in debelina 0,07 cm (slika 5).

Kraški svet, ki ga obdaja na zahodu Cerkljarska dolina, na severu Bloška planota in na vzhodu pogorje Snežnika, je v arheološkem pogledu, posebno pa v jamah, kaj slabo raziskan. Leta 1956 smo si pri kartiranju kraških objektov vzhodno od Cerkljarskega jezera ogledali med drugimi jamami tudi Turščevo in Martinovo skednenco. Jami ležita na zaravnjenem kraškem platoju nad južnim delom Bločiskega polja (slika 6). Ugodna lega obeh jam je zbudila misel na arheološka sondiranja.

Kat. št. 579. Turščevo skednenco (slika 7). Lega: 560 m 505° NW od Tisovnika (kota 745 m) in 1880 m 156° SSE od Sovice (kota 791 m). Višina vhoda 623 m n. m. Dolžina 16 m. Gornjetriadni apnenci. Raziskano 1956.¹⁰

Pri prvem obisku jame dne 4. aprila 1956 je bila izkopana poizkusna sonda ob levi steni. Približno 50 cm pod površino smo naleteli na nekaj fragmentov prezgodovinske keramike, živalske kosti in sileks.

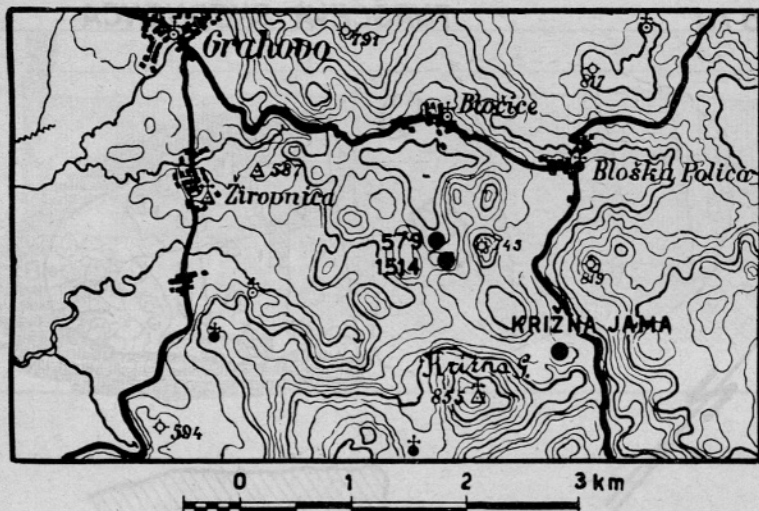
⁷ Leben F.: Sondiranja v jami Brlovki (Arheološki vestnik VII/4, 1956, 441).

⁸ Na tem mestu se zahvaljujem prof. dr. I. Rakovcu, ki je dobrohotno opredelil najdene živalske kosti.

⁹ Inventarna številka 49284: Spiralreif aus Bronzeblech.

¹⁰ Popoln opis morfologije in geneze Turščeve skednence bo podan v posebni študiji geologije Bločiskega polja.

1. Fragment sivorjave posode iz gline, pomešana s peskom. Na zunanji hrupavi površini je slabo viden prstni odtis. Vel. $5,7 \times 4,9$ cm (Tab. II. sl. 1).
2. Trije fragmenti sive posode iz prečiščene, dobro pečene gline. Zunanja površina je ornamentirana z neredno potekajočimi vrezanimi žlebiči, notranja pa je črno glajena. Vel. $4,5 \times 2,6$ cm; $5,3 \times 2,9$ cm in $5,5 \times 2,7$ cm (Tab. II. sl. 2, 3, 4).
3. Praskalo iz rožena modrosive barve. Robovi so delno retuširani. Vel. $1,9 \times 1,0 \times 0,7$ cm (Tab. II. sl. 5).
4. Dve odlomljeni in močno poškodovani živalski kosti. Prva ima na površini sledove karbonizacije (Tab. II. sl. 6, 7).

Sl. 6

Te najdbe so dale povod za obširnejša izkopavanja oziroma sondiranja od 6. do 15. avgusta 1956. Izkopanih je bilo pet sond. Le v prvi in drugi, ki je na istem mestu kot pri prvem sondiranju, smo našli nekaj predzgodovinske keramike in odlomljenih živalskih kosti. Vse ostale sonde so dale negativne rezultate. Profili plasti so v vseh sondah skoraj enaki, le da se menja predvsem debelina vrhnje plasti, v kateri smo našli kulturne ostanke (slika 8):

- A sivorjava humozna plast, pomešana s kulturnimi in organskimi ostanki;
- B sivorumena gruščnata plast, pomešana z vrhnjim humusom in podornim skalovjem;
- C rjavorumena gruščnata plast.

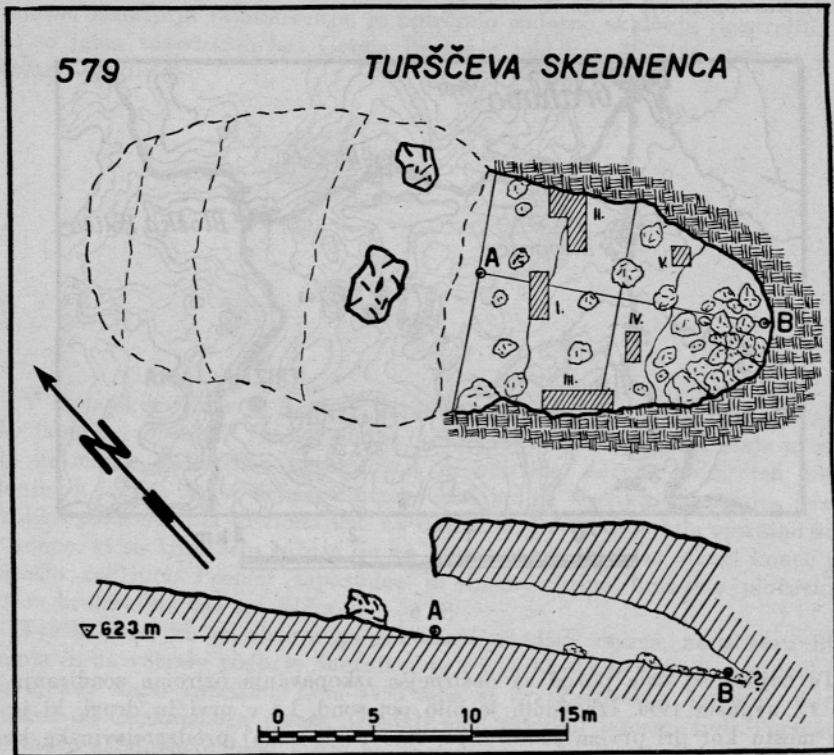
Najdbe:

1. Štirje fragmenti temnosive posode iz grobe, močno s peskom pomešane gline. Vsa površina je ornamentirana z navpično, vodoravno in poševno potekajočimi neravnimi žlebiči. Vel. $5,1 \times 5,7$ cm; $4,6 \times 4,5$ cm; $5,9 \times 4,2$ cm in $4,1 \times 3,6$ cm (Tab. III. sl. 1, 2, 3; Tab. IV. sl. 1). Rekonstrukcija teh fragmentov kaže posodo z ravnim nepoudarjenim ustjem, visokim vratom, usločenim ramenom, ki prehaja v polkrožno zaviti trebuh posode. Spodnji deli posode manjkajo (Tab. III. sl. 5).

2. Fragment zgornjega dela temnosive posode iz prečiščene gline. Površina je glajena, zunanja pa ornamentirana z vrezanimi črtami. Vel. $3,2 \times 2,5$ cm (Tab. IV. sl. 2).

3. Fragment ustja rdečerjave posode iz grobe, močno s peskom pomešane gline. Vrat je cilindričen, ustje pa ravno odrezano. Vel. $5,8 \times 5,8$ cm (Tab. IV. sl. 3).

4. Fragment posode iz rdečerjave, s peskom pomešane gline. Vel. $4,7 \times 4,2$ cm (Tab. IV. sl. 4).

Sl. 7

5. Fragment posode iz opekastordeče, s peskom pomešane gline. Na notranji strani so sledovi žganine. Vel. $4,3 \times 3,3$ cm (Tab. IV. sl. 5).

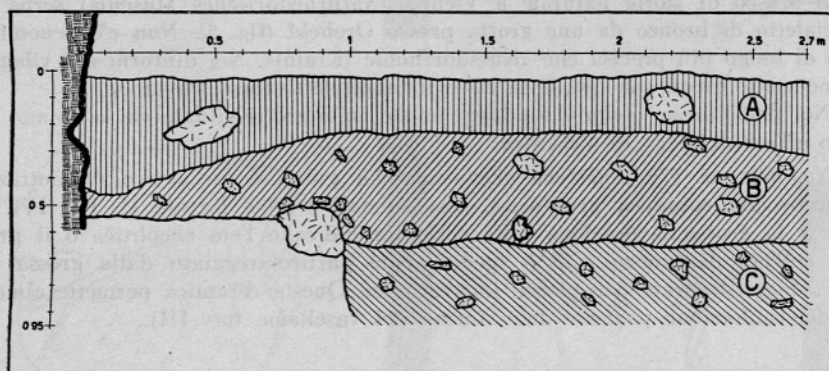
6. Dva majhna fragmenta rdečkastorjave keramike in dvoje odlomljenih živalskih kosti. Natančneje jih nismo mogli opredeliti.

Izkopani material ne zadošča, da bi ga mogli kot celoto natančneje časovno opredeliti. Vsekakor je mlajši od neolitskega. Oblika in groba izdelava keramike pričata, da jo lahko stavimo v konec eneolita ali celo v začetek bronaste dobe. Predvsem kaže na to groba siva keramika, ornamentirana z vrezanimi žlebiči (Tab. III.), pri kateri je vsaj deloma možno določiti obliko prvotne posode.

Kat. št. 1514. Martinova skednenca. Jama, oziroma spodmol se odpira s polkrožnim vhodom nedaleč južno od Turščeve skednenca na severozahodnem

pobočju Mačkovca. Vhodni del je zasut s podornim kamenjem, od koder tla padajo v notranjost. Dolžina jame je 15 metrov. V jami sta izkopani dve poizkusni sondi brez kakršnih koli uspehov. Pod vrhnjo humozno plastjo nastopi kmalu živoskalnato dno, oziroma sivorjav grušč.

Skromne arheološke najdbe v Turščevi skednenci nam pričajo, da je človek tod okoli bival v jamah že v prehodu iz mlajše kamene v bronasto dobo. Do sedaj nismo imeli o podobnih jamskih sledovih nobenih oprijemljivih dokazov. Brez dvoma Turščeva skednenca v tem predelu ni osamljen primer, temveč naj bo le vzpodbuda za raziskovanje drugih jam na tem področju, ki pa še čakajo odkritelja.

Sl. 8

RIASSUNTO

Nuovi scavi nella Slovenia interiore

Sull'orlo del bacino della Pivka (Piuca) sono situate l'una dopo l'altra parecchie grotte nelle quali si trovano tracce evidenti che queste grotte nei tempi passati erano abitate dall'uomo. Gli scavi paleolitici nella grotta di Postojna, nella grotta Otoška jama, nel Betalov spodmol, nella grotta di colombe¹ presso Parska golobina e nella grotta Županova jama (scavi non pubblicati) attestano che queste grotte erano abitate già nel pleistocene. Anche gli scavi dal periodo più recente nel Betalov spodmol (non pubblicati) e a Predjama² attestano che l'uomo ci abitava fino al più tardo medio evo.

Nel 1956, sotto la direzione della Sezione archeologica dell'Accademia Slovena di scienze ed arti, furono eseguiti sondaggi nelle grotte situate nei rispettivi bacini presenti della Pivka e di Postojna.

No. del cat. 1562 Ovčarski spodmol (grotta del pecoraio). La grotta è un antico inghiottitoio che derivava le acque di sopra. Nella grotta ci furono trovati oggetti di ceramica preistorica e frammenti deteriorati di ossi animali (tav. I). Le forme dei frammenti non sono tipiche e perciò è difficile di stabilirne una data cronologica. Dalla lavorazione e dalla cottura potrebbero esser messi nell'età eneolitica o del bronzo.

*No. del cat. 960 Žegnana jama.*⁴ La grotta è un antico inghiottitoio che ha passato alcuni gradi d'evoluzione prima di giungere alla forma presente. Già Gariboldi⁵ aveva richiamato l'attenzione alla possibilità di scavi preistorici. Ma con le nostre scavazioni non abbiamo trovato che ceramica medievale tanto vecchia che più recente. Quest'ultima è probabilmente continuazione della ceramica provinciale romana.

*No. del cat. 977 Brlovka.*⁶ La grotta fu formata all'occasione di due dirupi e questa forma fu cambiata da frane. Gli scavi preistorici furono trovati nella sala principale sotto una grande roccia di frana.⁷ Accanto ci erano sparsi su terra ossi equini (*Equus caballus* L.) e di uccelli.

Il Museo di storia naturale a Vienna (Naturhistorisches Museum) serba un braccialetto di bronzo da una grotta presso Orehek⁹ (fig. 5). Non c'è denominazione di luogo più precisa che »Nussdorfhöhle (Krain)«. Nei dintorni del villaggio ci sono molte grotte ma non si sa dove il braccialetto fosse trovato.

Nel 1956 furono eseguiti sondaggi anche nelle grotte situate sul altipiano del Carso all'est del lago di Cerknica.

No. del cat. 579. Turščeva škednenca. La grotta è un antico inghiottitoio. Ci fu trovata ceramica preistorica, ossi animali e selce (tavole II, III, IV). Le forme e la grossa lavorazione della ceramica indicano l'età eneolitica o il principio dell'età di bronzo. Ciò è specialmente particolareggiato dalla grossa ceramica bigia decorata con piccoli incavi incisi. Questa ceramica permette almeno una determinazione parziale della forma del vasellame (tav. III).

